

Merknadsbehandling etter 1. gangs høring og offentlig ettersyn

Områderegeringsplan for Hasvalsætra, Raufoss Industripark Vest

SLK 17.01.2023 v/arealplanlegger Lars Erik Narmo

Navn og dato	Merknad	Vurdering/kommentar
Statlige og regionale høringsparter		
Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard (DMF) 14.11.2022	Ved varsel om oppstart påpekte DMF 04.06.2021 viktige føringer for mineralressurser i planarbeid og informerte om et uttak innenfor planområdet som er registrert i DMF's uttaksregister og en kalkforekomst registrert i Norges geologiske undersøkelse (NGU) sin ressursdatabase. Videre forventet DMF at det ble gjort rede for massebalanse i forbindelse med utbygging og egnet bruk av og kvalitet på eventuelle overskuddsmasser. DMF deltok også på regionalt planforum hvor planforslaget ble presentert. Kalkforekomsten beskrives ut fra tilgjengelig informasjon under naturressurser i konsekvensutredningen. Det legges til grunn at kalkforekomsten må undersøkes nærmere i senere faser for å avklare om forekomsten er drivverdig, jf. rekkefølgekrav i høringsforslaget § 5.2.5.	Tas til orientering. Det tas til etterretning at DMF ikke har innvending til reguleringsbestemmelsene mht. til kalkforekomsten ved Purkesvehølet i planområdet. Det er registrert et lokalt uttak på eiendom 33/1. «Uttaket er vurdert av DMF til ikke å være konsesjonspliktig, men er over 500 m3, og dermed meldepliktig iht. mineralloven. Merknaden til reguleringsplanen er allerede ivare tatt i § 5.2.5 første ledd «Før det gis igangsettingstillatelse skal registrert kalkforekomst øst for Knottbekken innenfor planområdet kartlegges, og tas ut dersom forekomsten er drivverdig». Første ledd som over presiseres ytterligere ved utvidet tekst i reguleringsbestemmelsen i andre ledd som fremgår under.

	Det er også satt en bestemmelse som sier at «Kvalitetsmasser innenfor planområdet skal gjenbrukes». Det framgår ikke av bestemmelsene eller planbeskrivelsen hvordan gjenbruk av kalitetsmasser skal foregå. Det kan med fordel settes krav om eksempelvis en massehåndteringsplan. Dette kan bidra til god ressursforvaltning	Merknaden tas til følge. I høringssvar ved varsel om oppstart fremgår det klart at DMF forventer at det gjøres rede for massebalansen når det planlegges et nærings- eller industriområde av disse dimensjonene. Dette ivaretas delvis i § 2.2 Situasjonsplan der det fremgår at planen skal vise terrengbehandling med gamle og nye kotehøyder. Videre også av bestemmelse om at hensetting/lagring på ubebygd del av tomta ikke er tillatt med mindre det er avklart med SLK, jf. § 2.5. Imidlertid er § 5.2.5 andre ledd viktigste paragraf som ivaretar massehåndtering i planforslaget «Kvalitetsmasser innenfor planområdet for utbygging skal gjenbrukes.» DMF's høringsuttalelse tas til følge ved at andre ledd i § 5.2.5 utvides til følgende ordlyd: «<i>Kvalitetsmasser innenfor planområdet for utbygging skal gjenbrukes. Ved utarbeidelse av situasjonsplan skal det utarbeides en plan for massehåndtering som redegjør for om utbyggingen vil medføre et masseoverskudd, hvilken kvalitet som forventes på massene og hvilke formål massene er best egnet til, jf. nasjonale forventninger til bruk og gjenbruk av byggeråstoff som mineralsk ressurs.</i>» Videre presiseres § 2.2 første ledd med innskudd av ordet massehåndteringsplan på følgende sted i bestemmelsen «...med gamle og nye kotehøyder, gjenbruk av stedegne masser iht. <i>massehåndteringsplan, forstøtningsmurer,...</i>»
Bane NOR 16.11.2022	Bane Nor har vurdert planforslaget og har ingen merknader.	Tas til etterretning
Innlandet fylkeskommune 10.11.2022 og Innlandet fylkeskommune 5.12.2022	Innlandet fylkeskommune ba 10.11.2022 om utsatt frist til 5.12.2022 pga. stor saksmengde og ressursmangel. Fylkeskommunens merknader begrunnes ut fra helhetlige ansvar som omfatter både nasjonale og regionale mål og hensyn på områder som kulturarv,	Tas til følge. Tas til etterretning.

	samferdsel i tillegg til ulike planfaglige tema som bl.a. samordnet bolig, areal- og transportplanlegging (SBATP), villrein, barn og unges interesser, universell utforming og stedsutvikling. Høringsuttalelsen har overskriftene Planfaglig, Energi, Vannmiljø, Naturmangfold, Klima, Kulturvern faglig og Samferdselsfaglig. Disse kommenteres/vurderes i rekkefølge videre. Planfaglig: I reguleringsplanen er område gitt formål næringsbebyggelse. Fylkeskommunen gjør oppmerksom på hvilke anlegg som inngår i næringsbebyggelsesbegrepet, jamfør kart og planforskriften. Fylkeskommunen anbefaler at det tydeliggjøres at område skal benyttes til utredet formål; areal- og energikrevende virksomhet, herunder batterifabrikk, samt tilhørende service- og støttefunksjoner, samt virksomheter som kan utnytte varmeenergien i kjølevann fra området. I henhold til bestemmelse 3.1.1 kan kommunen avvise etablering av virksomheter som ikke er i tråd med intensjonen for området. Planforslaget redegjør ikke for det som ligger i begrepet kan og hva kommunen ser for seg dersom det ikke blir aktuelt med etableringer i samsvar med intensjonen. Fylkeskommunen legger til grunn at dersom forutsetninger endres, må det gjennomføres ny planprosess. Bestemmelse 3.1.1., 2. ledd, tilsier at det ikke tillates kjøpesenter, varehus eller annen virksomhet der detaljvarehandel er hovedformål. Vi minner om at	Merknaden tas til følge. Ordet kan i § 3.1.1 første ledd siste setning erstattes med skal. Merknaden tas til følge. Ordlyden i § 3.1.1 «Det tillates ikke kjøpesenter, varehus eller annen virksomhet der detaljvarehandel er hovedformål.» endres til: «Forretnings og handelsvirksomhet, detalj og/eller plasskrevende handel, tillates ikke innenfor planområdet.»
--	---	---

	plan- og bygningsloven (kart- og planforskriften) ikke åpner for forretning innenfor områder avsatt til næring. Dersom bestemmelsen skal tas med videre, må det klart komme frem at forretnings- og handelsvirksomhet (både detalj- eller plasskrevende handel), ikke tillates innenfor planområdet. Plankartet inneholder ingen detaljeringer av interne løsninger knyttet til eksempelvis gangforbindelser, biloppstillingsplasser, renovasjonsanlegg, blågrønne strukturer etc., men det er stilt krav om utarbeidelse til situasjonsplan i reguleringsbestemmelsene som skal ivareta nevnte forhold. Det er positivt at det er stilt krav om en slik situasjonsplan i forbindelse med igangsettingstillatelse. Vi vil anbefale kommunen å vurdere hvorvidt reguleringsplanen bør stille større krav til løsning / plassering / kvalitet for de nevnte forholdene, slik at dette blir ivaretatt ved utarbeidelse av situasjonsplan.	Merknaden tas til etterretning. Reguleringsbestemmelsene og plankart er utarbeidet spesielt med utgangspunkt i generell kravspesifikasjon for batterifabrikk slik det er kjent for tilsvarende etableringer som JBI, Morrows, Beyonder og Freyr i Norge. Det foreligger pt. ingen konkret forespørsel om etablering i planområdet. Reguleringsplanen er grunnlag for å søke NVE konsesjon for uttak av strøm og vann for næringsetableringen. Ytterligere er det åpent spørsmål om etablering av en batterifabrikk på Hasvalsætra vil omfatte en hel batteriverdikjede, del av en batteriverdikjede og/eller anlegg for gjenvinning av batterier som returlast etc. 2000 arbeidsplasser og 800 trailere i uka er benyttet i konsekvensutredningene som et realistisk «worst case senario». Etablering av halvparten så mange arbeidsplasser på Hasvalsætra er fortsatt innenfor planbestemmelsen «virksomhet med mange ansette». Nevnte forhold er noen av mange premisser med betydning for krav til løsning/plassering/kvalitet. Planen stiller imidlertid konkrete krav til løsning/plassering/kvalitet i en rekke planbestemmelser. I fellesbestemmelsene gjelder det trafostasjon (§ 2.3), støy (§ 2.4), hensetting/lagring (§ 2.5), estetikk (§ 2.6), belysning (§ 2.7), biloppstillingsplasser (§ 2.16), sykkelparkering (§ 2.17), Interne kjøreveger og fortau (§ 2.18), byggegrense (§ 2.19) og kulturminner (§ 2.20). Øvrige fellesbestemmelser medfører krav om utredninger som skal være gjennomført før krav om løsning/plassering/kvalitet kan spesifiseres. I fellesbestemmelsene gjelder dette overvannshåndtering (§ 2.9), flomberegninger (§ 2.10), vann og avløp (§ 2.11), miljøoppfølgingsplan (§ 2.12), samfunnssikkerhet (§ 2.14) og mobilitetsplan (§ 2.15). Det vises for øvrig til en rekke krav i bestemmelsene for 3 Arealformål, 4 Bestemmelser til hensynssoner og 5 Rekkefølgebestemmelser. Rådmannen vurderer at en mest mulig åpen plan er mest hensiktsmessig pt. for en kommende
--	--	---

	Energi: Produksjon av battericeller og av katodemateriale er ekstremt energi energikrevende. Det kreves 60 – 80 kWh for å produsere en kWh kapasitet i et batteri. Energiforsyning til Hasvalsætra er uavklart, men det er et godt potensial mht. nærhet til 132 kV Åbjøralinja og 132 kV linje Dokka – Fall. I tillegg kommer energi fra planlagte solkraftverk i området. Fylkeskommunen er positiv til krav om energieffektiv belysning i anlegget. Minst 30 % av parkeringsplassene skal ha lademuligheter, og det legges til rette for lademuligheter for elsykkel. Det er også positivt at bestemmelsene legger opp til gjenbruk av varmeoverskudd fra industriproduksjonen i og utenfor planområdet. Muligheter for lokal energiproduksjon i området skal vurderes. Fylkeskommunen mener det kan konkretiseres ytterligere med hvordan det kan skje; med solcelleanlegg på f.eks. tak. Vannmiljø:	etablering på Hasvalsætra. Et eksempel på dette er endring etter høring der avkjørsel fjernes fra plankartet for å gjøre valg av løsning mer åpen når reguleringsarbeidet igangsettes, (venstresvingefelt, rundkjøring eller planfritt kryss). Endringen er iht. fylkeskommunens samferdselsfaglige innspill. Rådmannen er imidlertid fullt oppmerksom på at åpne reguleringsplaner gir mer uforutsigbar ramme for gjennomføringen av planen, i første rekke byggesaksbehandlingen. Det gjelder avgrensning av kommunal myndighetsutøvelse, men også utbyggers rettigheter iht. vedtatt plan. Tas til etterretning. Det er stort potensiale for tilstrekkelig energiforsyning til en batterifabrikk på Hasvalsætra slik fylkeskommunen beskriver. I tillegg kommer mulighet for tilknytning til oppgradert 320 kV Vinstralinje og ny trafo i Vardal etter 2026. Tas til følge. Energibruk er omtalt i planbestemmelse § 2.1.3. Rådmannen er enig i at første ledd, første setning bør konkretiseres ytterligere. Første ledd endres fra: «Muligheter for lokal energiproduksjon i området skal vurderes. Varmeoverskudd fra virksomheter i området skal vurderes for mulig utnyttelse til oppvarming av annen bebyggelse, anlegg og virksomhet som kan nyttiggjøre seg varmen innenfor området.» Bestemmelsen endres til: «Muligheter for lokal energiproduksjon i området skal vurderes. Egnede takflater skal ha solcelleanlegg. Varmeoverskudd fra virksomheter i området skal vurderes for mulig utnyttelse til oppvarming av annen bebyggelse, anlegg og virksomhet som kan nyttiggjøre seg varmen innenfor området.» Tas til etterretning.
--	--	---

	Temaet vannmiljø er svært godt utredet i «KU vannmiljø» og vi er enig i avgjørelsen om å ta område sør-vest for Knottebekken ut av planen for å hensynta naturmangfoldet. For de to mindre bekkene inne i planområde vil den beste løsningen for vannmiljøet være å opprettholde bekkene i naturlige løp, med en naturlig kantvegetasjon. Om dette ikke er mulig burde bekkene legges om i et mest mulig naturlig løp. Den siste løsningen er å legge bekkene i rør, dette er ikke ønskelig. I henhold til bruk av kjølevann fra Randsfjorden mener vi at varme som fraktes vekk burde bli utnyttet før det tilbakeføres til Randsfjorden, da varmt vann kan ha en lokal effekt i innsjøen. Rørgate fra industriområde til Randsfjorden vil trolig berøre vassdrag, samt kantvegetasjon i tilknytning til Randsfjorden.	Tas til etterretning. Forholdene som påpekes av fylkeskommunen er allerede innarbeidet i planbestemmelsen § 2.12 første ledd. De to mindre bekkene inne i planområdet er for øvrig markert med hensynssone H320_2 på plankartet. Tas til følge. Over nevnte § 2.1.3 Energibruk, første og andre ledd ivaretar gjenbruk av varmt kjølevann i og utenfor industriområdet før det tilbakeføres til Randsfjorden. Gjenbruk av kjølevann med betydning for vann som returneres til Randsfjorden fremgår for øvrig i § 2.1, § 2.11, § 3.1.1 og § 5.2.4. Kommunen har ved behandling av plansaken vært fullt oppmerksom på at kjølevannsbehovet fra Randsfjorden vil bli så stort at det må søkes konsesjon for vannuttaket. I § 2.11 fremgår at «Uttak av vann kan utløse søknad om konsesjon etter vannressursloven, jfr. vrl §45.» Denne paragrafen gjelder spesifikt uttak av grunnvann. Uttak av grunnvann til industriområdet kan ikke utelukkes og videreføres i reguleringsbestemmelsen. Flere typer vannuttak kan være konsesjonspliktig og bestemmelsen suppleres derfor med henvisning til vrl § 8, jf. «Ingen må iverksette vassdragstiltak som kan være til nevneverdig skade eller ulempe for noen allmenne interesser i vassdraget eller sjøen, uten at det skjer i medhold av reglene i § 12 eller § 15, eller med konsesjon fra vassdragsmyndigheten.» Vannuttak til en batterifabrikk vil åpenbart kunne påvirke allmenne interesser i selve vassdraget og medfører da søknad om konsesjon til NVE. Konsesjonsplikten inntreffer for tiltak i vassdrag så snart tiltaket kan være til "nevneverdig skade eller ulempe", mens det for tiltak utenfor vassdrag kreves at tiltaket kan ha "påtagelige virkninger". jf. NVE veileder 1/2002 https://publikasjoner.nve.no/veileder/2002/veileder2002_01.pdf
--	---	--

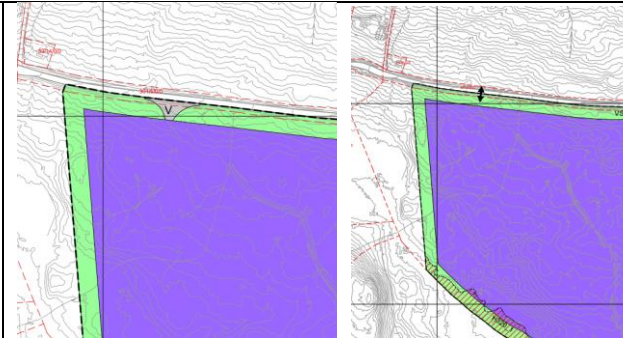
	Fylkeskommunen minner om at tiltak som kan medføre fare for forringelse av produksjonsmulighetene for fisk eller andre ferskvannsorganismer skal behandles av regionale myndigheter i henhold til forskrift om fysiske tiltak i vassdrag. I denne saken vil omlegging/bekkelukking, samt rørgate til Randsfjorden trenge tillatelse, og vi anbefaler å sende inn søknad til Innlandet fylkeskommune i god tid før tiltaket iverksettes. Naturmangfold: Temaet naturmangfold er svært godt utredet i KU. Valgt alternativ 2 vil omfatte utbygging av delområdene 1 - 6. Det bør planlegges rundt de kartlagte naturtypene da tap av naturmangfold på verdensbasis er økende, og arealbruk er den faktoren med størst betydning (FNs naturpanel 2019). Fylkeskommunen er enig i de anbefalte avbøtende tiltakene som er beskrevet i KU og forutsetter at bebyggelse blir tilpasset de registrerte naturtypene innen planområde.	Innhold i en konsesjonssøknad om vannuttak må avklares med NVE som konsesjonsmyndighet, men vil rimeligvis måtte beskrive helhetlig løsning for vannuttak fra Randsfjorden og gjenbruk av kjølevann før det returneres til Randsfjorden. Sirkulærøkonomiske løsninger innenfor områderegeringsplanen på Hasvalsætra, i nærliggende industriområde N1 iht. kommuneplan 2016 – 2026, og andre mulige tilknytninger mellom Hasvalsætra og fjorden vil ha avgjørende betydning for temperatur på returvannet tilbake i resipienten og derigjennom lokal effekt i innsjøen. Tas til følge. <i>Reguleringsbestemmelsen § 2.11 første ledd utvides til følgende formulering: Det forutsettes etablert kommunalt vann og avløp til tomtengrensen til næringsområdet. Uttak av vann kan utløse søknad om konsesjon til NVE etter vannressursloven, jfr vrl § 8 og §45. Omlegging/bekkelukking i planområdet, samt rørgate til Randsfjorden vil trenge tillatelse iht. forskrift om fysiske tiltak i vassdrag. Utslipp av kjølevann omfattes av forurensningsloven §11, jf. § 6 pkt. 4.»</i> Tas dels til følge. Tre av de 6 naturtyper som påvist i opprinnelig alternativ 2 bevares ved at Knottbekken er tatt ut av planområdet som avbøtende tiltak i forhold til naturmangfold. Det vil si reduksjon av planområdet fra 1088 da til 982 da. Tre naturtyper ligger fortsatt innenfor planområdet, jf. Naturregistreringer i forbindelse med områderegering Hasvoldsseter næringsområde v/Dokkadeltaet Nasjonale Våtmarkssenter AS, rapport 2021 kart side 9. To har lav kvalitet og en har moderat kvalitet. Utenom disse er det påvist tre forekomster av rødlistearten gubbeskjegg, jf. kart side 9. Det forutsettes høy arealutnyttelse innenfor næringsområdet NÆ (minimum BYA= 60% og maksimum BYA = 75%). Høy arealutnyttelse i et næringsområde er en vesentlig utfordring for bevaring av alle tre naturtyper, samt påviste rødlistearter av gubbeskjegg som er knyttet til
--	--	--

	Klima: Klima er svært godt utredet i KU. Utredningene omfatter klimagassutslipp knyttet til endret arealbruk, transport i drift og energibruk i drift, hvor energibruk er beregnet både med norsk og europeisk strømmiks. Det er positivt at det er utarbeidet en mobilitetsplan med avbøtende tiltak for området. Tidlig og hensiktsmessig tilrettelegging for sykkel, gange og kollektivtransport kan bidra til betydelig reduksjon i klimagassutslipp. Kulturvernaglig: Planområdet er tidligere registrert uten at det funnet automatisk freda kulturminner. Innlandet fylkeskommune må likevel ta forbehold om eventuelle ikke-registrerte kulturminner, derav kulturminner under markoverflaten eller	granskog. Hensynet til nevnte naturmangfold presiseres imidlertid i planbestemmelsen § 2.2 «...forstøtningsmurer, <i>hensyn til påvist naturmangfold, bevaring/planting av vegetasjon og blågrønne strukturer m.m.</i>» To av de tre naturtypene ligger mot kanten av plangrensen og er trolig lettere å bevare enn naturtypen og de to forekomstene av gubbeskjegg som ligger midt i området. Bevaring av naturmangfold skal vurderes i videre planlegging. Rådmannen mener dette er tilstrekkelig presisert med over nevnte tillegg til § 2.2. Bevaring av naturmangfold som nevnt er trolig også betinget av om det er mulig å opprettholde de to bekkene i planområdet som naturlige løp, med en naturlig kantvegetasjon, jf. merknad vannmiljø over. Tas til etterretning. Tas til etterretning. Nevnte forhold fremgår entydig i planbestemmelsen § 2.20.
--	---	--

plassering av adkomst og illustrert/beskrevet kryssutforming, slik det kommer frem av planforslaget. Plassering og utforming av adkomst må avklares i detaljreguleringsplan. Det er derfor uheldig at plassering og utforming vises i planforslaget, da dette kan skape en forventning om at det er slik det skal bli.

Det er satt rekkefølgekrav til at adkomst fra fylkesvegen skal være detaljregulert før det kan gis rammetillatelse for ny bebyggelse innenfor planområdet, videre er kravet at adkomsten skal være opparbeidet før det kan gis ferdigattest/midlertidig brukstillatelse. Planforslaget beskriver ikke hvordan man skal løse adkomst i anleggs/bygge-perioden. Dette må utredes gjennom detaljreguleringsplanen for adkomsten.

Fv. 33 knytter seg til rv. 4 på Raufoss og fv. 34 langs Randsfjorden. I forbindelse med varsel om oppstart påpekte Fylkeskommunen behovet for trafikkanalyse med vekt på trafiksikkerhet og fremkommelighet, både lokalt og for virkninger utover i vegnettet. Ut fra tall i planbeskrivelsen kan fremtidig utvikling på Hasvalsætra medføre vesentlig økning av trafikken, som igjen kan få konsekvenser

Tas til følge. **Rekkefølgebestemmelse § 5.3.1 utvides med andre ledd som følger: «Adkomst i anleggs-/byggeperioden utredes gjennom detaljreguleringsplanen for adkomsten.»**

Tas til følge. Etablering av næringsområde for areal og energikrevende virksomhet med mange ansatte, herunder batterifabrikk, på Hasvalsætra forutsetter, som over nevnt, at det utarbeides reguleringsplan for avkjøring fra Fv. 33. Konsekvensutredningene har benyttet 2000 arbeidsplasser fordelt på tre skift hele uka og 800 semitrailere i uka som forutsetning, jf. planbeskrivelsen 7.4 Trafikkforhold. «Dette gir til sammen en turproduksjon på omtrent 3930 personturer, hvorav 3800 er arbeidsreiser. Deretter gjøres en vurdering hvordan trafikken på Fv. 33 vil fordeles østover mot Gjøvik, vestover mot Dokka og på Fv. 247 sørover mot Hov. Konklusjonen er økning fra 3000 ÅDT til ca 4000 ÅDT i retning Dokka, økning fra 4000 ÅDT til ca 5400 ÅDT i retning Gjøvik og fra 1100 ÅDT til ca 1900 ÅDT på Skjølåsvegen retning Hov. Tungtrafikken øker selvsagt, men går

	og skape behov for tiltak på vegnettet utover planområdet. Planforslaget har ikke vurdert konsekvenser for vegnettet utover det som ligger i nærheten av planområdet. Vi mener dette er en mangel ved planforslaget. Da det skal gjennomføres en planprosess for detaljregulering av adkomsten til planområdet fra fv. 33, forventer vi at disse utredningene gjøres senest i forbindelse med det fremtidige planarbeidet.	prosentvis ned som følge av at den relativt sett er mindre enn den introduserte personbilfabrikken. Mht. trafikkøkningen vurderer Rambøll at avkjørsel fra fv. 33 til næringsområdet må fullkanaliseres med venstresvingefelt fra «Gjøviksiden» og to kjørefelt ut mot fv. 33 fra fabrikkensiden. Dette gir akseptable belastningsgrader inn til fabrikken i morgenrush. Det vil også være nødvendig med ombygging og fullkanalisering av krysset mellom fv. 33 og fv. 247 ved en full utbygging. Det forutsettes at fylkesvegene opparbeides iht. krav i Statens vegvesens vegnormal N100. Sammenhengen mellom ÅDT og krysstyper fremgår av denne lenken https://svv.netlify.app/v121/b/ Sammenhengen mellom ÅDT og vegtyper fremgår av denne lenken https://www.vegvesen.no/globalassets/fag/handboker/hb-n100.pdf Planområdets beliggenhet gjør området vanskelig å nå i dag på andre måter enn personbil. Planbeskrivelsen forutsetter at det må utarbeides en mobilitetsplan når det er klart for utbygging for å vurdere transportmønster og reisevaner. Tiltak som begrenser bilkjøring, bedrer av kollektivtilbudet, øker andel gående og syklende må vurderes. Fylkeskommunen vurderer at konsekvensutredningen og planbeskrivelsen er tilstrekkelig for Hasvalsætra. Nevnte forhold innarbeides i detaljregulering av adkomsten til planområdet fra fv. 33. Utover det antar rådmannen at «...planforslaget ikke har vurdert konsekvenser for vegnettet utover det som ligger i nærheten av planområdet...» gjelder kapasiteten på de tre rundkjøringene som knytter Fv. 33 til Rv. 4 i Vardal, jf. innsigelse fra SSV. SLK utvider foreliggende trafikale utredning med en slik utredning som grunnlag for at SSV kan trekke foreliggende innsigelse til planforslaget. Rådmannen minner likevel om at foreliggende konsekvensutredning er presentert to ganger i regionalt planforum Innlandet før 1. gangs høring og offentlig ettersyn av planforslaget. Det er derfor beklagelig at gjennomført konsekvensutredning iht. forslag til planprogram/fastsatt program for konsekvensutredning kommuniseres som mangelfull først i forbindelse høringen av planforslaget. Tas til etterretning. Det vises til reguleringsbestemmelse § 2.2 og § 2.18, men nevnte forhold forutsettes vurdert nærmere ved utarbeidelse av en
--	--	--

	Dagens tilbud for gående og syklende i området er svært begrenset. Det er ikke tilrettelagt for gående og syklende langs fv. 33, og avstanden til tettere befolkede områder antas å være for stor, til at man kan forvente at fremtidige ansatte vil benytte sykkel. Behov for tilrettelegging for gående og syklende vil i hovedsak være internt i planområdet og være knyttet til adkomst for persontrafikk som benytter kollektivtransport. Bestemmelse 2.2. setter krav til utarbeidelse og innhold i situasjonsplan. Situasjonsplan skal vise blant annet interne veger. Dette må også omfatte en helhetlig løsning for interne gangveger, som må kobles opp imot fremtidig adkomst fra fv. 33. Det er positivt at bestemmelse 2.18 setter krav om at interne kjøreveger og fortau, skal opparbeides i henhold til Statens vegvesens håndbok N100. Det kan bli behov for tilrettelegging av bussholdeplass på begge sider av fylkesvegen i tilknytning til fremtidig adkomst. Dette vil igjen medføre at det må tilrettelegges for krysningsspunkt og nødvending gangareal langs fylkevegen og sammenkobling med interne gangveger. Med stor vekst i trafikkmengden kan det bli behov for planskilt krysning av gående. Dette er forhold som ikke omfattes av planforslaget, og må derfor avklares i detaljreguleringsplan for adkomsten. Planforslaget legger opp til næringsformål med behov for mye godstransport, og som i stor grad vil være bilbasert for de som arbeider der. Det er krav om	reguleringsplan for avkjørsel fra Fv. 33 til industriområdet. I planbeskrivelsen fremgår for øvrig at det må utarbeides en mobilitetsplan når det er klart for utbygging for å vurdere transportmønster og reisevaner. Tiltak som begrenser bilkjøring, bedrer av kollektivtilbudet, øker andel gående og syklende må vurderes. Avstand til/fra Hasvalsætra er overkommelig med el-sykkel fra Hov (9,5 km), Fluberg (9,8 km), Lausgarda (9,7 km), Bergegarda (4,9 km), Landåsbygda (10,7 km) og øvre Vardal (10,9 km). Hasvalsætra medfører vesentlig stigning en vei fra nevnte steder. Effekten av elsykkel er større i motbakker enn nedover. Predikert fart for elsykkel på sykkelveg utenom sentra er ca 22 km/h, jf. TØI-rapport Modellering av fart for vanlig sykkel og elsykkel 17.02.2017. Forekomst av gang-/sykkelveg på nevnte strekninger, eller et utvalg av disse, er vesentlig for å begrense biltrafikk til industriområdet vår, sommer og høst. Tas til følge/etterretning. Det skal utarbeides detaljreguleringsplan for avkjørsel fra Fv. 33 til industriområdet, jf. § 3.2.1. Kollektivløsning, eventuelt behov for planfri krysning av gående og sammenkobling med interne gangveger må inngå som en del av løsningen. En vesentlig fordel med avvente utarbeidelse av reguleringsplan for adkomst til en tilbyder er på plass er bedre mulighet for samordning av trafikal løsning internt i industriområdet og avkjøring fra fylkesveg. Tas til følge. Det tilføyes ny rekkefølgebestemmelse: «5.2.7 Utarbeidelse av mobilitetsplan
--	---	--

	utarbeidelse av detaljert mobilitetsplan for å redusere transportbehovet til og fra planområdet. Vi mener dette er positivt, men forventer at det stilles rekkefølgekrav til denne slik at mobilitetsplanen blir utarbeidet før det skjer nyetablering på området. Det vil være hensiktsmessig at dette vurderes samtidig med at det skal utarbeides detaljreguleringsplan av avkjørsel (med tanke på felles kunnskapsgrunnlag rundt trafikk tall osv).	<i>Mobilitetsplan, jf. § 2.15, skal utarbeides før det skjer en etablering i området. Det er mest hensiktsmessig at mobilitetsplanen utarbeides samtidig med utarbeidelse av detaljreguleringsplan for avkjørsel, jf. §3.2.1_»</i>
--	--	---

Statsforvalteren i Innlandet 14.11.2022	Statsforvalteren i Innlandet orienterer om at Statens vegvesen har bedt om utsatt høringsfrist til 5.desember. Statsforvalteren ber om tilsvarende høringsfrist også for andre statlige myndigheter som inngår i Statsforvalterens samordningsansvar.	Tas til følge. Høringsfrist utsettes til 5. desember 2022.

Mattilsynet 03.12.2022	Som høringsinstans til arealplaner har Mattilsynet i oppgave å bidra til at arealplanen ivaretar nasjonale og regionale interesser innenfor områdene drikkevann/vannforsyning, plantehelse, dyrehelse/dyrevelferd og fiskehelse/fiskevelferd. Mht. drikkevann og vannforsyning registrerer Mattilsynet at planforslaget beskriver fremføring og krav om tilknytning til offentlig vann og avløp for tiltak som skal etablere seg i reguleringsområdet og for tiltak som allerede er i området. Mattilsynet vurderer at planen ivaretar hensynet til drikkevann og vannforsyning på en tilfredsstillende måte. I Mattilsynets varsel om oppstart viste de til at det er krav i lov om planteskadegjørere at en skal hindre utvikling eller spredning av planteskadegjørere i forbindelse med f.eks. anleggsarbeid og flytting av masser. Det kan være hensiktsmessig å ha dette i form av bestemmelser. Vi kan ikke se at dette er omtalt i planen, og forventer at det blir tatt inn der det er relevant. I Mattilsynets innspill til varsel om oppstart viste de også til at de forventer at det, der det er relevant, blir laget bestemmelser som skal forebygge overføring av kjent og ukjent smitte mellom vassdrag for å hindre spredning av fiske sykdommer. Vi kan ikke se at dette er omtalt i planen, og forventer at det blir tatt inn der det er relevant.	Tas til orientering Tas til orientering. Tas til følge. I § 2.12 Miljøoppfølgingsplan fjerde ledd fremgår følgende bestemmelse: For håndtering av fremmede arter bør anleggsarbeidet gjennomføres i henhold til føringene i Miljødirektoratets veileder for håndtering av løsmasser og forsvarlig kompostering av planteavfall (Miljødirektoratet, 2018). Bestemmelsen presiseres ved at bør erstattes av skal i første setning. Tas til følge. I miljøoppfølgingsplanen § 2.12 første ledd omtales hensyn til eventuelle fiskeførende bekker i planområdet. Andre ledd er bestemmelse om at det skal iverksettes forundersøkelse av alle bekker som kan bli påvirket. I tredje ledd fremgår det klart at «økologisk tilstand i vannforekomster som ligger i influensområdet til tiltaket ikke skal forringes til en dårligere tilstandsklasse som følge av bygging og drifting av tiltaket. Bestemmelsen utdyper for øvrig at behovet for rensetiltak skal vurderes opp mot tiltakets utforming og vannforekomstendes sårbarhet. Ved utarbeidelse av situasjonsplan skal det ved eventuelt behov for rensetiltak settes av areal til dette. Rådmannen mener eksisterende bestemmelse
-----------------------------------	---	--

	Videre gjentar Matilsynet at utslipp av store mengder kjølevann kan utgjøre en risiko for temperaturheving i vannet der det «brakte» kjølevannet slippes ut i. Det må sikres at utslipp av kjølevann ikke får betydning for dyre/fiskevelferden.	langt på veg forebygger kjent og ukjent smitte mellom vassdrag for å hindre spredning av fiskesykdommer. Tredje ledd presiseres imidlertid med følgende etter første setning: Planområdet drenerer naturlig mot Randsfjorden. For å forebygge spredning av fiskesykdommer (kjent og ukjent smitte) er overføring av vann mellom vassdrag ikke tillatt. Tas til følge. Rådmannen viser til § 2.11 Vann og avløp med presisering av bestemmelsen som over. Bestemmelsen presiseres ytterligere ved ny siste setning i første ledd som følger: Utslipp av kjølevann omfattes også av dyrevelferdsloven og lakse- og innlandsfiskloven. Gjenbruk av kjølevann er for øvrig omtalt i § 2.1, §2.13, § 3.1.1 og § 5.2.4
--	---	--

NVE 06.12.2022	NVE karakteriserer innledningsvis at hensikten med områdereguleringsplanen er å legge til rette for næringsområde for energi og arealkrevende virksomheter, herunder tomteareal for batteriproduksjon eller virksomhet i tilknytning til batteriproduksjon. Kommunen ønsker et fleksibelt planforslag, da det ikke er avklart hvilken aktivitet/utbygging som vil komme i området. Som det blir omtalt i plandokumentene, forutsetter etablering av en batterifabrikk søknad om konsesjon for strømforsyning fra NVE. Det vises til NVEs nettside om krav til forsyning av kraftkrevende næring, jf. https://www.nve.no/konsesjon/konsesjonsbehandling-av-nettanlegg/krav-til-soeknad-om-forsyning-av-kraftkrevende-naering/ NVE oppfatter plandokumentene slik det kan søkes byggetillatelse med utgangspunkt i områdeplanen. Ved siste plannivå må det da være avklart at tiltak kan gjennomføres med tilstrekkelig sikkerhet, inkludert at eventuelle avbøtende tiltak er dokumentert og beskrevet. Dette er tydeliggjort i Kommunal- og Moderniseringsdepartementet (KMD) sitt rundskriv H5/18 «Samfunnssikkerhet i planlegging og byggesaksbehandling». Vi merker oss positivt at bekker og flomveier i området er kartlagt, og det er satt krav til at det må gjøres ytterligere flomberegninger ved hvert byggetrinn (bestemmelse nr. 2.10). I samme bestemmelse er det satt krav til dimensjonering og utforming av vassdragstiltak. NVE mener at dette vil kunne ivareta hensynet til sikkerhet mot flom.	Tas til etterretning. Det er korrekt at kommunen ønsker et fleksibelt planforslag fordi det ikke er avklart hvilken utbygging/aktivitet som vil komme i området. Tas til orientering. Tas til orientering.
----------------	---	---

	Detaljeringsgraden i planen er slik at det ikke er mulig å avklare om utbyggingen vil omfatte konsesjonspliktige vassdragstiltak. I planbeskrivelsen blir det beskrevet at tiltak i vassdrag må vurderes opp mot vannressursloven og krav om konsesjonsplikt, eller bli forhåndsavklart at de ikke er konsesjonspliktige. Bestemmelse nr. 2.12 åpner for at bekker kan legges om. NVE mener at bestemmelsene må suppleres med krav om at eventuelle omlegginger eller lukking av bekker med årssikker vannføring må vurderes etter vannressurlovens (vrl.) §§ 8 og 18 om konsesjon og konsesjonsplikt. I denne sammenhengen merker vi oss at bestemmelse nr. 2.11 angir at uttak av vann må vurderes etter bestemmelsene i vannressursloven, vrl. § 45. Ut fra dette tolker vi at det er uttak av grunnvann som er aktuelt. Tilsvarende uttak fra overflatevann må vurderes etter vrl. §§ 8 og 18.	Tas til følge. Bestemmelse § 2.11 er supplert som følge av flere høringsuttalelser over. Bestemmelsens 1. ledd foreslås vedtatt slik iht. NVE's innspill: «Det forutsettes etablert kommunalt vann og avløp til tomtegrensen til næringsområdet. Uttak av vann kan utløse søknad om konsesjon til NVE etter vannressursloven, jfr vrl § 8, § 18 og §45. Omlegging/bekkelukking i planområdet, samt rørgate til Randsfjorden vil trenge tillatelse iht. forskrift om fysiske tiltak i vassdrag. Utslipp av kjølevann omfattes av forurensningsloven §11, jf. § 6 pkt. 4. Utslipp av kjølevann omfattes også av dyrevelferdsloven og lakse- og innlandsfiskloven. (rød tekst er endringer etter 1. gangs høring og offentlig ettersyn).
--	---	--

SSV 10.11.2022	Statens vegvesen viser til at områdereguleringsplan for Hasvalsætra er krevende og komplisert. De ber derfor om utsatt høringsfrist til 05.12.2022	Tas til følge, høringsfrist innvilget som ønsket.

Statsforvalteren i Innlandet 24.11.2022	Høringsuttalelsen fra Statsforvalteren innledes med oppsummering av generelle forhold med betydning for Statsforvalterns høringssvar • Hele eller deler av arealet tilrettelegges for batteriproduksjon. • Reduksjon av planarealet fra 1088 da til 982 da for bevaring av naturmangfold vest for Knottbekken. • Området er et relativt flatt skogareal avsatt til LNFR-formål i gjeldende kommuneplan. • Hasvalsætra ligger nær flere kraftlinjer og har tilgang på kraft, via regionalnett og sentralnett. • Kjøle-/prosessvann kan hentes fra Randsfjorden og føres til planområdet. • Skog med middels bonitet i vest. Høg bonitet langs Fv. 33. • Større deler av planområdet er registrert som dyrkbar jord. • Det planlegges to nærliggende solkraftverk à 100 – 200 MW. • SLK vil igangsette planarbeid i 2023 for etablering av et næringsareal avsatt som N1 i kommuneplanen. Dette som areal for ulike virksomheter, men ved etablering av en batteriverdikjede i planområdet vil det bli behov for tilknyttet industri/virksomheter for gjenbruk av energi etc. Statsforvalteren viser til FN's bærekraftsmål som representerer en ny og helhetlig tilnærming som berører alle deler av samfunnet. Helhetlig og	Tas til orientering.
		Tas til orientering.

	langsiktig planlegging vil være et viktig verktøy i arbeidet med bærekraftsmålene frem mot 2030. Statsforvalteren merker seg positivt at det er krav om en høy, effektiv arealutnyttelse ut fra hensynet til arealøkonomi, og at dette tenkes løst ved: • Fleksibel tomtestørrelse (ikke større enn man trenger) og samtidig ved salg sikre nabotomter som ivaretar utvidelsesmuligheter • Krav til plassering av bygg og arrondering på tomte • Effektive tilførselsveger og manøvreringsareal Det er positivt at grønnstruktur bør tillegges vekt og at det derfor er ønskelig å utnytte tomtene/byggefeltene godt og skape rom for større sammenhengende grøntarealer. Statsforvalteren merker seg særlig planbestemmelse pkt. 3.1 der det kommer frem at kommunen kan avvise etablering av virksomheter som ikke er i tråd med intensjonen for området. I planbeskrivelsen kommer det frem at det er stor usikkerhet knyttet til hvilke virksomheter som vil etablere seg i området. Vi forventer at området blir brukt til formålet, og at det ikke tillates mange små industriaktører. For å unngå utfordring med tolkning ber vi derfor kommunen bytte ordet kan med skal i nevnte bestemmelse. Statsforvalteren anbefaler at det innarbeides rekkefølgekrav knyttet til utvikling av delområder dersom det ikke blir etablert en stor aktør. Det vil være hensiktsmessig å se utbyggingsrekkefølge i	Tas til orientering. Tas til orientering. Tas til følge, jf. også planfaglig merknad fra Innlandet fylkeskommune om samme forhold. Ordet kan i § 3.1.1 første ledd siste setning erstattes med skal. Tas til følge. Selv ved etablering av en stor aktør vil det rimeligvis bli spørsmål om trinnvis etablering av delområder. Første byggetrinn vil legge vesentlig føring for den videre trinnvise utbyggingen. Trinnvis utbygging forutsetter kjent omfang og avgrensning av første byggetrinn. Rådmannen har stor forståelse for Statsforvalterens anbefaling om utbyggingsrekkefølge
--	---	--

	sammenheng med utbygging av infrastruktur for området som helhet.	av infrastruktur for området som helhet. <i>Rekkefølgebestemmelse § 5.2.2</i> <i>Situasjonsplan utvides derfor med andre ledd med følgende ordlyd: «Ved</i> <i>trinnvis utbygging, der første byggetrinn legger føring for videre utbygging,</i> <i>skal situasjonsplanen vise utbyggingsrekkefølge av infrastruktur for området</i> <i>som helhet.»</i>
--	---	--

Statsforvalteren i Innlandet 30.11.2022	Statsforvalteren i Innlandet har ikke innsigelse til planforslaget og viser til egen høringsuttalelse med faglige råd datert 24.11.2022. Statsforvalteren samordner statlige innsigelser til planforslaget og viser til at Statens vegvesen – SVV fremmer i rollen som forvalter av riksvei innsigelse til planen med bakgrunn i mangelfull utredning av konsekvensene et vedtak av planen kan få for framkommelighet og trafiksikkerhet på fv. 33 og kryss/rundkjøring på rv. 4. Vurdering: Når det gjelder myndigheter som inngår i statsforvalterens samordningsansvar, er det bare Statens vegvesen – SVV som har fremmet innsigelse til planen. Samordning på det grunnlag er dermed ikke nødvendig. Tematikken som innsigelsen bygger på ble varslet fra SVV ved uttalelse til planoppstart, og Statsforvalteren anser at relevant innsigelsesgrunnlag framgår av vedlagte høringsuttalelse. Det er gitt veiledning til hvordan innsigelsen kan løses, og Statsforvalteren oppfordrer kommunen til å ha videre dialog med SVV om dette. Vi minner samtidig også om faglige råd og merknader som gis i høringsuttalelser fra andre regionale myndigheter.	Tas til følge. Det vises til høringsuttalelse/innsigelse fra SSV 18.11.2022 og merknadsbehandlingen av denne. Rådmannen mener SSV har hatt mulighet til å fremme grunnlag for innsigelsen vesentlig tidligere i planprosessen, blant annet i to møter i Regionalt Planforum før planen ble sendt på høring/offentlig ettersyn. Når det er sagt er rådmannen også opptatt av at vedtatt områdereguleringsplan lar seg gjennomføre. Mange forhold må nødvendigvis bli usikre i påvente av en kravspesifikasjon fra en tilbyder. Eventuell manglende kapasitet på kryssløsningene mellom Fv. 33 og Rv. 4 i Vardal, som følge av forutsatt økning av ÅDT til Hasvalsætra, er svært vesentlig for etablering av en batterifabrikk på Hasvalsætra. Videreføring av eksisterende kryssløsninger eller ombygging av kryssløsningene er en av flere grunnleggende forutsetninger for utbygging på Hasvalsætra som ønskes avklart i denne delen av planfasen. Foreliggende trafikkanalyse utvides derfor med en nærmere utredning for å avklare nødvendig kapasitet på kryssløsningene Fv. 33/Rv. 4 i Vardal.

Statens Vegvesen 18.11.2022	SSV varsler innsigelse til planforslaget knyttet til rollen som forvalter av riksveg. Begrunnelsen for innsigelsen er knyttet til hensynet til framkommelighet og trafiksikkerhet på fylkesvei 33 og kryss/rundkjøring inn på Riksvei 4, på strekningen mellom Søndre land og Gjøvik. Konsekvensene et vedtak av planen kan få for framkommeligheten og trafiksikkerheten på fylkesvei 33 og riksvei 4 Fagernesvegen er mangelfullt utredet. God framkommelighet og trafiksikkerhet fra rv.4 langs fv.33 til Hasvalsætra industripark er et viktig regionalt og nasjonalt hensyn.	Tas til følge. Foreliggende trafikkanalyse utvides med analyse av eksisterende kapasitet på kryssløsningene mellom Fv. 33 og Rv. 4 i Hunndalen. Problemstillingen omfatter tre nærliggende rundkjøringer med fremskrevet ÅDT for batterifabrikk på Hasvalsætra. Det vises til teamsmøte mellom SLK, Rambøll og SSV 21.12.2022 der hovedtrekkene for analysen ble avklart. Analysen utarbeides av Magne Fjeld i Rambøll og vil foreligge i januar. Hvis analysen viser at kapasiteten i kryssene er uproblematisk så trekkes innsigelsen ved dokumentasjon av tilstrekkelig kapasitet i kryssene. Er kapasitet i kryssene problematisk tas det inn rekkefølgekrav i planbestemmelsene.
Private høringsparter		

Dan Knapstad, Klauvstad Gbnr 34/1 13.10.2022	Knapstad driver bruket Klauvstad og bor på tunet i krysset mellom Lausgardsvegen og Tranholtvegen. Bruket grenser delvis til regulert området (grensen tangerer to steder) «Området merket som jord- og skogbruksareal som dere ønsker å legge ut til kraftkrevende industri med mangel på elektrisk kraft og vann blir etter mitt syn feil i forhold til den pågående klimadiskusjonen. Finns det ikke andre områder som er mer relevant?»	Tas til etterretning. Konsekvensutredningen V6 side 103 viser at de totale årlige klimagassutslippene fra en batterifabrikk på Hasvalsætra er om lag halvparten av tilsvarende med en europeisk energimiks. Regnestykket omfatter arealbruksendringer, transport i drift og energibruk i drift. Arealbruksendringer og transport i drift er om lag det samme i Norge som i Europa. I korte trekk betyr dette at beliggenhet av batterifabrikk på Hasvalsætra, Nord-Tyskland eller Midt-England har svært liten betydning for det globale klimaet. Derimot er norsk klimamiks avgjørende for at CO2-avtrykket til batterier som produseres på Hasvalsætra bare blir halvparten av hva en kan klare å få til i Europa. Hasvalsætra har svært gunstig beliggenhet i forhold til strømforsyning i regional og transmisjonsnett, med kort avstand til ny transformator i Skyberg i Vardal. Kjølevann må pumpes fra Randsfjorden. Det kan hentes i tilstrekkelige mengder kjølevann (3000 m³ i døgnet) med investeringskostnad på 150 – 200 millioner kroner. Vannforbruk og finansieringsmodeller må vurderes, men tilbyderer på tomte kan for eksempel få vann i tomtegrensa til kostpris fra kommunen. Mangel på elektrisk kraft var ikke et tema da planleggingen av batterifabrikken startet tidlig i 2021. Norges årlige kraftforbruk er rundt 140 TWh, mens normalproduksjonen er på 155 TWh. Det er om lag 15 TWh kraftoverskudd i et normalår. Manglende strøm ble i større grad et tema høsten 2021 som følge av nye utenlandskabler, ekstremt lite nedbør og krigen i Ukraina med kutt i gassleveransene til Europa utover våren 2022. Rådmannen vurderer at den største trusselen mot en batterifabrikk på Hasvalsætra kan bli strømmangel i transmisjonsnett. «Ledig» strøm til batterifabrikk er «brukt» opp i Nord-Norge ved etablering i Mo i Rana, i Midt-Norge ved etablering i Orkland kommune, på Vestlandet ved etablering på Haugalandet og på Sørlandet ved etablering i Arendal. Det er rimeligvis strømkapasitet til bygge minst en batterifabrikk på Østlandet. Vedtatt områderegeringsplan
---	---	--

	Mye av nærliggende område ble for noen år siden vurdert av Viken skog som bevaringsverdig i forhold til miljøregistreringer, og stor betydning for vilt, fugler og lav-arter. Kostnadene med tilførsel av vann fra Randsfjorden må bli store. Dette kommer til å bli belastet oss fastboende. Klauvstad har grense mot området. For beitebruken i utmarka må det sikres. Vi er ikke interessert i arbeid i forbindelse med utbyggelse på Klauvstads eiendom. Det er nok med de kraftlinjene og veiene vi har på eiendommen.	for Hasvalsætra, Raufoss Industripark Vest er grunnlag for en tilbyder å søke NVE om konsesjon for strøm og vann allerede fra februar 2023. Tas til etterretning. Naturmangfold er konsekvensutredet i V6, s 27 – 48. Rådmannen antar at Viken skogs vurdering ble kartlagt ved standarden Miljøregistreringer i skog» (MIS) i 2014, jf. V6 side 34. Planområdet er dessuten kartlagt iht. NIN-standard i 2021. I utredningen av naturmangfold vurderes alternativet valgt (alternativ 2) et sted mellom middels og svært alvorlig miljøskade. I alternativet valgt fremgår følgende forslag i konsekvensutredningen s 47 «Det er registrert ni forekomster av gubbeskjegg (NT) og to forekomster rynkeskinn (NT) i det sørvestlige hjørnet av planområdet. Et aktuelt avbøtende tiltak kan følgelig være å ikke regulere dette område til næringsområde slik at arealbeslag og habitattapp begrenses, og området får utvikle seg så mye som mulig naturlig.» Dette er hovedgrunn til at arealene vest for Knottbekken er tatt ut av opprinnelig planområde. Anbefalte avbøtende tiltak fremgår i V6 side 46. Dette er etter rådmannens vurdering fulgt opp i planbestemmelse § 2.2, § 2.12, § 3.3.1, § og 5.2.3 Tas til etterretning. Utbygging av VA til Hasvalsætra er mulighet for å knytte til nye abonnenter til kommunalt vann og avløp som har privat løsning i dag. Vann fra Fluberg eller Hov er om lag samme avstand og antall abonnenter. Kommunen har ikke hjemmel for å kreve at fastboende skal betale vannforsyningen til en batterifabrikk på Hasvalsætra. Politikerne vedtar gebyrregulativet. Tas til følge. Knapstad reserverer seg mot å bli berørt som nabo til tiltaket. Rådmannen ser ikke at det er nødvendig med tiltak på grunnen til Klauvstad. Elektrisitetsforsyning, adkomst og vannforsyning vil rimeligvis skje andre steder. Eventuell vannforsyning fra Fluberg vil rimeligvis følge fylkesvegen. Når det gjelder beitebruk i utmarka så ser rådmannen at inngjerding kun er nevnt et sted i planbestemmelsen, jf. 3.1.1. «Området tillates avsperrert for allmenn ferdsel av
--	--	--

	Vi bor i et område der støy og forurensing er minimalt. Derfor ser vi på industriutbygging som ei ulempe for området. Området Klauvstad og omkringliggende har blitt kartlagt av arkeologer fra Lillehammer. I tillegg har Ragnvald Einbu og Lars Narmo befart områdene. Papirer ligger hos Søndre Land kommune i kulturminneplan.	sikkerhetshensyn. Det kan settes opp sikkerhetsgjerde med inntil 4 meters høyde mot virksomheter innenfor formålet.» Bestemmelsen gjelder sikring av industriområdet. Sikring av beitebruken omfattes ikke entydig av bestemmelsen. Rådmannen innarbeider derfor nytt femte ledd i § 3.11: Industriområdet skal sikres i forhold til beitebruk. Gjerde skal minimum være 1,1 m høyt og tett nok til at bufe ikke kommer innenfor. Beitegjerde kan tilsvare sikringsgjerde. Tiltakshaver(e) i industriområdet er ansvarlig for oppsetting og vedlikehold av beitebruksgjerdet omkring industriområdet. Det inngås avtaler med beiterettighetshavere om oppsetting av gjerder. Det skal være fri ferdsel på seterveg markert som hensynssone kulturmiljø i plankartet. Tas til etterretning. Rådmannen viser til merknadsbehandling av samme forhold, jf. Robert Crmiggelt 10.11.2022 og Bjørn Solum 20.11.2022. Tunet på Klauvstad ligger ca 1500 meter fra gensen til industriområdet langs Knottbekken. Det ligger en markert ås mellom Klauvstad og industriområdet. Klauvstad vil derfor neppe få innsyn direkte mot bygninger i batterifabrikken. I alle fall vil den visuelle virkningen av et industriområde bli minimal på Klauvstad sammenlignet med bebyggelse som ligger langs Tranholtvegen lenger mot sørøst. Tas til etterretning. Klauvstad er en av 88 utvalgte kulturmiljøer i Søndre Land, vedtatt som kommunedelplan for kulturminner i 2019. Tunet på Klauvstad nedre er sammensatt av bygninger fra 1840 – 1938. Klauvstad øvre ble brent/fracflyttet etter spanskesyken, men fortsatt står låven med eldste årstall 1655 risset på tømmerstokkene. Dette er en av de eldste bevarte bygningene som er kjent i Søndre Land. I utmarka, utenfor tunet på Klauvstad finnes rydningsrøyser, fossile åkre, gravrøyser og levninger av husmannstuffer. Skjøtselen av kulturlandskapet med beiting og generell omtanke er tilnærmet unik i Søndre Land. Kulturlandskapet nevnt består for øvrig av en mengde elementer som ikke er tilstrekkelig kartlagt. Kulturlandskapet på Klauvstad er godt avgrenset i forhold til industriområdet.
--	--	---

		Arkeologiske registreringer gjennomført av Kulturav i Innlandet fylkeskommune registrerte planområdene (alternativ 1 og 2) i mai/juni 2021. Det eneste kulturminnet som ble påvist i alternativet valgt er en ride/seterveg, jf. V14 Rapport arkeologisk registrering, oversiktskart. Vegen er regulert som hensynssone bevaring kulturmiljø på plankartet og planbestemmelse § 3.11presiserer at det skal være fri ferdsel på denne.
--	--	--

Lausgarda beite- og sankarlag v/leder Arnfinn Narum 27.10.2011	Lausgrenda beite- og sankelag har inngjerding for sau i deler av området. Ved nedtaking av gjerdet bør et nytt gjerde settes opp før eventuelt beiteslipp. Vi antar at nedtaking og oppsetting av nytt gjerde ikke blir belastet Lausgrenda beite- og sankelag. Hvis Lausgrenda beite- og sankelag blir bedt om å gjøre arbeid er det ikke å forvente at dette blir belastet av lagets kasse.	Tas til følge. Gjerdebestemmelsene for beitedyr er presisert med tilføyd ledd i § 3.11 etter høring, jf. merknadsbehandling av høringssvar fra Dan Knapstad. Av bestemmelsen fremgår det at tiltakshavere i industriområdet er ansvarlig for oppsetting og vedlikehold av beitebruksgjerdet omkring industriområdet. Videre at det skal inngås avtaler med beiterettighetshavere om oppsetting av gjerder.

Robert Carmiggelt Tranholtvegen 31 10.11.2022	Carmiggelt bor på småbruket Tranholtsveen ca 1,5 km rett sør for den planlagte batterifabrikken på Hasvalsætra. Etter orienteringsmøte i Hov rådhus ifbm. 1 gangs høring og offentlig ettersyn 19. oktober bestemte Carmiggelt seg for å sende kommunen en klage mot områdeplanen. Han skriver innledningsvis at bygging av batterifabrikk og solkraftverk kun har stor negativ konsekvens for ham. Verdien av eiendommen vil synke betydelig. Støy fra av trafikk, ca 800 lastebiler hver uke og arbeids trafikken fra sirka 2000 ansatte (dag og natt). Luftforurensning fra nevnte trafikk.	Tas til etterretning. Iht. reguleringsbestemmelse 3.1.1 skal «Maksimal høyde for bygninger skal ikke overstige kote 460 m.o.h. Bebyggelsen kan tillates oppført med maksimal høyde på 40 meter fra gjennomsnittlig ferdig planert terreng. Høyeste bygninger anlegges lavest i industriområdet. For bygninger over 20 meter og bygningselementer som f.eks. pipe, kjøletårn etc. med høyde over 40 meter må utforming fremgå av søknad om rammetillatelse. Fjernvirkning må illustreres og søknaden må begrunnes.» SLK vil selvsagt forsøke å minimere virkningen av en batterifabrikk på Hasvalsætra så langt mulig. Imidlertid er det hevet over enhver tvil at en batterifabrikk i områderegeringsplanen vil bli godt synlig fra Tranholtsveen og Tranholtbygda for øvrig. Tas til etterretning. Tranholtbygda er et typisk utkantområde i Søndre Land der åpenbare kvaliteter som utsikt over vide skogarealer og lang avstand mellom naboene kan erverves for en relativt lav kostnad. Realisering av en batterifabrikk vil åpenbart redusere disse kvalitetene. Imidlertid vil en batterifabrikk og tilknyttet leverandørindustri på Hasvalsætra medføre at Tranholtbygda vil få en sentral beliggenhet. En batterifabrikk vil helt sikkert medføre vesentlig økt press på boligprisene i Søndre Land, spesielt i nærliggende grender. Rådmannen antar at det er stor sannsynlighet for at boligeiendommer i hele Gjøvikregionen vil øke vesentlig i verdi som følge av batterifabrikk på Hasvalsætra (2000 arbeidsplasser på en batterifabrikk vil etter noen beregninger medføre sammenlagt 7 – 8000 arbeidsplasser totalt). Tas til etterretning. Støy er ivaretatt i § 2.4 og § 5.2.6. I § 2.4 vises det til at støy fra virksomheter i næringsområdet skal tilfredsstille grenseverdier gitt i T-1442/2021. Hvis støyen overskrider definerte krav skal tiltak iverksettes. Tas til etterretning. Iht. § 2.15 skal det utarbeides en detaljert mobilitetsplan for å redusere transportbehovet til og fra planområdet, jf. foreliggende mobilitetsplan. ÅDT øker med 964 i retning Dokka, 1536 i retning Gjøvik og 712 i retning Hov som følge av etablering av en batterifabrikk på
--	--	--

	Drift av batterifabrikken gir støy, lys, sus. Utsikten vil bli ødelagt pga. solkraftverk og batterifabrikk. Hele privatsfæren blir ødelagt.	Hasvalsætra, jf. konsekvensutredning V6 side 115. Andelen lastebiler på fylkesvegen vil øke med 7,7 – 8,6 % i forhold til biltrafikk. Det blir selvsagt vesentlig mer trafikk på Fv 33 og 247. Hvis bilene og tungtrafikken fortsatt domineres av diesel- og bensinmotorer vil luftforurensningen øke tilsvarende. Imidlertid forutsetter rådmannen at mye av biltrafikken etter hvert vil være el-biler, også i denne delen av Innlandet. Lastebiler og busser vil neppe drives av batteri pga. tyngden, men det er større sannsynlighet for at diesel erstattes med hydrogen. Tas til etterretning. Støyforurensning er omtalt over. Lysforurensning fremgår i reguleringsbestemmelse § 2.7. Belysningen i området må utføres på en slik måte at det gir minst mulig ulemper for omkringliggende arealer. Belysning i anlegget skal være målrettet og bruken skal i størst mulig grad begrenses. Tidsstyring, fotoceller og eventuell annen teknologi skal benyttes der dette er mulig. Tas til etterretning. Utsikten mot nord vil helt klart bli påvirket ved etablering av en batterifabrikk hvis denne anlegges vesentlig over tretopp høyde. I V6 konsekvensutredning karakteriseres tiltaket å ha stor visuell konsekvens, jf. side 22. Begge alternativene valgt er betegnet som noe miljøskade i den samlede vurderingen av temaet landskapsbilde. Alternativet valgt (alternativ 2) er marginalt bedre enn alternativ 1 mht. visuell påvirkning. Avbøtende tiltak er å beholde et belte med vegetasjon langs tilgrensende veger og bebyggelse. Videre at de høyeste byggene bør ligge lavest i terrenget. Hensynet til landskap fremgår av plankart og bestemmelser, jf. § 2.1, § 2.2, §2.6, § 3.1.1 og § 3.3.1. Reguleringsbestemmelsene er generelle, men er tilstrekkelig grunnlag for å stille krav blant annet til landskapsvirkning når planen skal realiseres. Utsikten mht. solkraftverk gjelder et annet tiltak som ikke vurderes her. Imidlertid vil solcellepaneler ligge såpass lavt i terrenget at de ikke bryter horisonten over trær. Tas til etterretning. Forholdet er kommentert over. Den usjenerte beliggenheten i Tranholtbygda vil helt klart bli vesentlig påvirket, men det vil fortsatt være mulig å etablere ute- og innemiljø som ikke inkluderer
--	--	---

Skogen og dyrelivet blir ødelagt.	utsikt mot en batterifabrikk i nord og/eller som er skjermet mot eventuelt lys og lydpåvirkning.
Utbyggingsfase oppstå der utrolig mye støy, støv, hindring daglig trafikk, lyd.	Tas til etterretning. Skog i planområdet vil bli avvirket, men det er krav til vegetasjonsskjerm rundt regulert areal NÆ, jf. plankart V1. I V6 konsekvensutredningen s.42 står det klart at «Aktivitet og støy nær skogområdene vil virke forstyrrende på fugle- og dyreliv i området. Det gjelder spesielt i influensområdet på 200 meter rundt planområdet der det ikke er veier og jorder i dag. Arealbeslag fører til tap av habitat for vanlige arter, og reduserer funksjoner innenfor planområdet. Påvirkningen settes derfor til sterkt forringet i alle delområder, og noe forringet i influensområdet. Dersom anbefalte avbøtende tiltak ikke gjennomføres kan det få konsekvenser i driftsfasen.» Reduksjon av jaktvald med ca 1000 da vil medføre redusert jaktkote. I V6 side 44 oppsummeres tema naturmangfold for alternativet valgt på denne måten: «Samlet sett vil konsekvensen for naturmangfold i alternativ 2 ligge på et sted mellom middels miljøskade og svært alvorlig miljøskade (--/----).» Dette tilsvarer høyeste rangering av miljøskade i konsekvensutredningen. Avbøtende tiltak har vært å redusere planforslaget fra 1088 da til 982 da, der SV hjørne av planområdet er fjernet langs Knottbekken, jf. plankart V1. Dette avbøtende tiltaket ble innarbeidet i planen før den ble sendt på 1. gangs høring og offentlig ettersyn.
Carmiggelt avslutter sin høringsuttalelse til områdereguleringsplanen, med overskrift «Klage», med å vise til at han i orienteringsmøtet stilte spørsmål om «...løsningen for konsekvenser for inbyggerne i utbyggingsområde og eventuelt kompensasjon.....men de hadde bare svar på at de	Tas til etterretning. Opparbeiding av tomte vil medføre at planområdet blir et anleggsområde der det bygges over flere år. Støy er regulert i § 2.4 og § 5.2.6, og belysning i § 2.7. Støv har ingen spesifikk paragraf i reguleringsplanen, men støv omfattes blant annet av teknisk forskrift TEK17. Adkomst til planområdet i anleggs-/byggeperioden utredes gjennom detaljreguleringsplan for adkomsten, jf. § 5.3.1.
	Tas til orientering. Rådmannen har etter beste evne forsøkt å orientere om konsekvensene av planforslaget. Det gjelder i orienteringsmøtet og i høringsperioden. Rådmannen har kommentert avbøtende tiltak over. Flere forhold vil bli avklart i forbindelse med byggesaksbehandlingen når en tilbyder kommer på plass. Realisering av planen iht. intensjonen blir et stort prosjekt som vil kreve mye av kommunen. Hvordan et slik prosjekt

	hadde ingenting tilrettelagt for inbyggerne i byggingsområde.» Planen ødelegger hans glede av å bo på eiendommen Tranholtvegen 31. Han krever at ansvarlige «...kommer til å tilby løsninger for alle konsekvenser som bygge planner medfører for meg»	organiseres og hvilken medvirkning det vil medføre er for tidlig å si, men naboene vil helt klart bli involvert i byggesaksprosessen. Rådmannen kommenterer imidlertid ikke privatrettslige forhold slik som grunnnerverv eller innløsning av eiendommer i behandling av plansaken.
--	--	---

--	--	--

Advokatfirmaet Mageli DA på vegne av ekteparet Mona Tønnesland Tholin og Øistein Vaa Lien som er eiere av eiendommene gnr./bnr. 33/1 (Lien gård) og 33/3 (Nerlien) i Søndre Land 15.11.2022	<i>Som det fremgår av høringsinnspillet til forslaget til planprogram i brev 28. mai 2021, berøres begge disse eiendommene (samlet omtalt som Lien gård) negativt i betydelig grad av det valgte alternativ 2.</i> <i>I høringsinnspillet til planprogrammet i brev herfra 28. mai 2021 er det redegjort for eiendommen Lien gård, dennes historikk og hvordan den drives. Videre er det redegjort for de betydelige negative konsekvensene områdereguleringen og nedbygging av det aktuelle arealet innenfor rammene av reguleringsplanen vil ha for eiendommen og eierne av denne. Vi viser derfor til redegjørelsen i nevnte brev, som for ordens skyld vedlegges. Som det fremgår av redegjørelsen, vil gjennomføring av foreslåtte områderegulering innebære at betydelig og verdifull produktiv skog blir bygget ned til nærings- og industriformål. Verdifulle skogarealer går i så fall ut av produksjon/tapt. Dette medfører ikke bare negative konsekvenser for eiendommen og eierne av denne som redegjort nærmere for i nevnte brev, men en slik omdisponering er dessuten i potensiell konflikt med både nasjonale og regionale klima- og miljømål for landbruket.</i>	Tas til etterretning. Eiendommene 33/1 Lien gård og Nerlien 33/3 utgjør størstedelen av arealet som tilsvarer områdereguleringsplanen. Etter at Knottbekken ble tatt ut av planforslaget er Tønnesland Tholin og Vaa Lien en eierpart av tre eierparter i planområdet. Lengst øst i planområdet er to teiger, 39/3 eid av Ingeborg Andresen (ca 65,9 da av planområdet) samt en liten flik av eiendommen 39/5 på 2,9 da. Sistnevnte tilhører Yvonne Herfindal og Martin Langholmen. Vaa Lien og Tønnesland Tholin eier således ca 913 da av planområdet på 982 da. Rådmannen tar forbehold om eksakt arealregnskap (arealene er målt omtrentlig i kommunens webinnsyn). Tas til etterretning. Rådmannen gjør oppmerksom på at forsendelsen fra Mageli datert 15.11.2022 ikke inneholder vedlegg som henvist til datert 28. mai 2021. Rådmannen er imidlertid godt kjent med brevet/vedlegget det vises til, jf. sak 20/1222-38 Høringsinnspill forslag til planprogram – områderegulering for Hasvalsætra næringsområde. Høringsbrevet 28.05.2021 avsluttes med forutsetningen at: «Dersom alternativ 2 ikke allerede ved fastsettelse av planprogrammet tas ut og planområdet justeres i samsvar med dette, må følgelig de negative konsekvensene for driften av gården som er påpekt i dette brevet samt andre negative konsekvenser grundig utredes.». Planprogrammet for Hasvalsætra ble vedtatt av formannskapet 24.06.2021, jf. bh.nr 99/21. Rådmannens merknadsbehandling ved høring av planprogrammet fremgår i sakens vedlegg V1. Der er Mageli's høringssvar 28. mai 2021 merknadsbehandlet på side 34 – 38. Konsekvensutredningene er gjennomført iht. vedtatt planprogram. Valg av alternativ 2 som vedtatt av formannskapet 04.05.2022, jf. bh.nr 65/22 er kunngjort med brev til saksparter/berørte. Om lag samtidig sendte kommunen ut brev med invitasjon til møte 12. mai om vedtaket med grunneierne i begge alternativer. Foreliggende planforslag ble utarbeidet av Rambøll frem mot sommerferien 2022. Avbøtende tiltak fra konsekvensutredningene er innarbeidet i planforslaget. Planmaterialet har vært behandlet i regionalt planforum flere ganger, både før og etter valg av alternativ 2 i mai. Formannskapet vedtok 21. september 2022 å legge planforslaget til 1. gangs høring og offentlig ettersyn med høringsfrist 21.
--	---	--

	<i>Kommunen står i utgangspunktet nokså fritt til å regulere et område om den ønsker det. Det finnes imidlertid enkelte begrensninger, herunder er det nedfelt begrensninger i plan- og bygningsloven § 3-1 tredje ledd, jf. formålsbestemmelsen i lovens § 1-1. Bestemmelsen fastslår at planleggingen etter loven skal bygge på økonomiske og andre ressursmessige forutsetninger for gjennomføring og ikke være mer omfattende enn nødvendig.</i> <i>Det vises i forlengelsen av ovennevnte også til plan- og bygningsloven § 16-2 om ekspropriasjon for gjennomføring av reguleringsplan som oppstiller en 10-års frist for ekspropriasjon.</i>	november 2022. Merknadsbehandlingen i denne sammenheng dokumenterer hvordan innspill/merknader og innsigelser er innarbeidet i planforslaget før det legges frem for endelig vedtak i formannskap og kommunestyre. Avbøtende tiltak fremgår av plankart og planbestemmelser. Avbøtende tiltak vil bli videreført i byggesaksbehandlingen. Rådmannen ser ikke at høringsuttalelsen fra Mageli medfører konkret forbedrende innspill til foreliggende planforslag. Etablering av en batterifabrikk i planområdet vil medføre at ca 913 da skog av høy og middels bonitet går ut av produksjon i skogarealet som tilhører Lien gård og Nerlien.. Rådmannen har forståelse for Magelis posisjonering av eventuelle krav på vegne av sin klient. Grunnerverv av skogarealet vil bli erstattet, fortrinnsvis ved frivillig avtale. Øvrige forhold som angår drift av Lien gård og Nerlien kommenteres ikke av rådmannen i denne sammenheng. Initiativet fra JBI (og andre aktører i Norge) viser at denne type virksomhet er svært arealkrevende og det er derfor nødvendig med et betydelig areal i områderegeringsplanen. Tas til etterretning. Grunnlag for eventuell ekspropriasjon iht. vedtatt planforslag utgår i så fall i 2033. Det er grunnlag for pessimisme hvis norsk batterisatsning grunnstøter i startgropa og/eller at Norge i hovedsak eksporterer overskuddskraft til batterifabrikker i Europa i 2030/35, jf. regjeringens batteristrategi lansert 29. juni 2022.. Hvis en batterifabrikk ikke er vedtatt bygget på Hasvalsætra innen 10 år er antagelig løpet kjørt. Imidlertid viser blant annet krigen i Ukraina at en vanskelig kan spå sikkert om fremtiden. Mht. spørsmål om ekspropriasjon for å bygge en
--	---	--

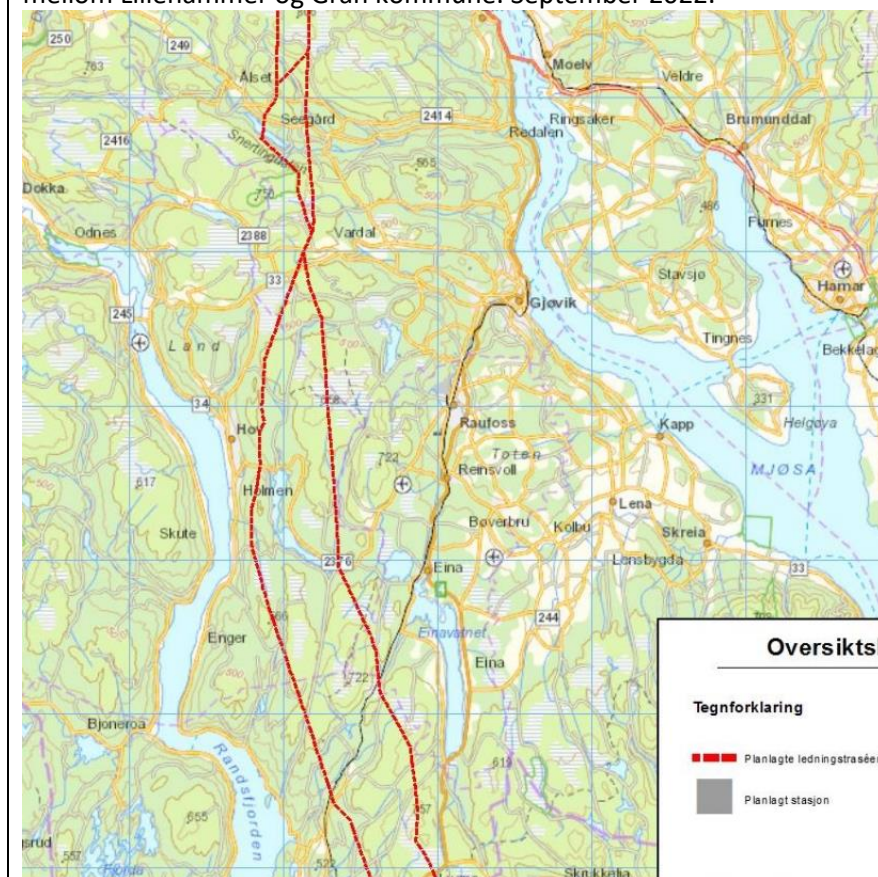
	Avslutningsvis er det ønskelig å gi uttrykk for at eierne av Lien gård er av den oppfatning at dialogen i anledning planprosessen, herunder i forbindelse med fremsatt tilbud om kjøp av grunnen i form av forslag til intensjonsavtale, ikke har vært tilfredsstillende. Dialogen oppleves som utilfredsstillende og i strid med det som må kunne forventes, også sett hen til det omfattende inngrepet områdereguleringen legger opp til overfor eierne av Lien gård. I tidsrommet juni 2021-oktober 2022 er det overhodet ikke blitt gitt noen informasjon til eierne av Lien gård, til tross for lovnader om at kommunen skal holde grunneierne løpende orientert om prosessen.	batterifabrikk på Hasvalsætra ønsker rådmannen primært å inngå frivillig avtale om grunnerverv, jf. høringsbrev kapittel 2.4. Erverv av grunn. Prosess for grunnerverv er imidlertid ikke et tema i behandling av plansaken. Tas til etterretning. Forhold vedrørende grunnerverv kommenteres ikke av rådmannen i denne sammenheng fordi det gjelder en separat prosess. Mht. planprosessen er påstanden fra Mageli feil. Eierne av Lien går og Nerlien, har i likhet med øvrige parter blitt kontaktet regelmessig kontaktet skriftlig med informasjon om plansaken og invitasjon til møter.
--	--	---

Bjørn Magne Haug Bruker av Haug 36/3, sekretær i Nordre Hov og Lausgarda grunneierlag og storviltjeger i området 21.11.2022	Bjørn Magne Haug med har avgitt en kort høringsuttalelse på e-post med henvisning til flere roller som bruker av gården Haug i Lausgarda, Lausgarda grunneierlag og som storviltjeger i området. I plandokumentene V1-V14 forekommer en mengde faktafeil. S.Land kommune vil spare en masse penger på å ikke bruke konsulenter, men heller bruke lokalkjente og egne ansatte. Dette gjelder særlig plante og dyreliv, kulturminner og hvor bekkene renner. Øystadmarka er ikke egnet til solcelleanlegg beslaglegger 4106 da hvor bare 1700 da kan brukes til solseller. Bruk heller Lien-Sæterbygda til dette, 2070 da der 1900 da kan brukes til solseller. Planlegg byggefelt langs Sætervegen, fanger opp eksisterende boliger og kan gi tilflytting. Kort veg til Dokka- Gjøvik- Raufoss- Hov. Renseanlegg nederst i Glarudalen som fanger opp avrenning fra avfallshåndtering ved Rang Sell, byggefelt og industri-serviceområde Hasvalsæter.	Tas til orientering. Søre Haug ligger «langs» Lappenvegen i Lausgarda og Haug har således ikke innsyn til planområdet. Som storviltjeger i området vil Haug rimeligvis kunne bli berørt ved reduksjon av det aktuelle jaktvaldet. Rådmannen merker seg at Haug er sekretær i grunneierlaget, men er i tvil om høringssvaret gjelder på vegne av Nordre Hov og Lausgarda grunneierlag. Høringssvaret til Haug er sendt i kopi til Bjørn Solum, som har avgitt høringssvar på vegene av beboere langs Tranholtvegen, se under. Tast til orientering. Rådmannen ser ikke bort fra at det forekommer feil i plandokumentene V1 – V14. Høringssvaret fra Haug bidrar imidlertid ikke til å rette opp eventuelle feil mht. plante og dyreliv, kulturminner og hvor bekkene renner. Tas til etterretning. Solkraftverk er ikke tema for denne høringen. Mange arealer er aktuelle for solkraftverk, også Øystadmarka der Søndre Land kommune er største eier av areal som planlegges benyttet. Tas til etterretning. Byggefelt langs Sætervegen er mulighet som kan gi tilflytting pga. kort veg til Dokka – Gjøvik – Raufoss – Hov. En batterifabrikk på Hasvalsætra vil endre forutsetninger for nærliggende områder der bygder med liten aktivitet i dag kan få stor vekst. Sætervegen vil bli påvirket av en batterifabrikk på Hasvalsætra og/eller tilgrensende industrivirksomhet for sirkulærøkonomisk utnyttelse av spillvarmen fra batteriproduksjon. Hvordan gjenstår å se. Mulighetene er mange, for eksempel leilighetshotell for midlertidig arbeidskraft på batterifabrikken? Tas til orientering. Rådmannen oppfatter Haug dithen at han peker på renseanlegg i Glaruddalen i sammenheng med avrenning fra avfallshåndteringen til Ragn Sells, industriområde på Hasvalsætra (N1) og boligfelt langs Sætervegen.
--	--	---

Bjørn Solum på vegne av beboere langs Tranholtvegen 20.11.2022	Merknaden «...er en generell bekymring fra oss som bor i nærheten av området som er tiltenkt energi- og arealkrevende industri. Med de planer som ble lagt frem på folkemøte onsdag 19.10.2022, vil det bli en markant økning i støy fra et slik område. Dette blir ekstra forsterket ettersom kommunen fjerner all skogen de har mellom lauselva og tranholtvegen.» Det området som er foreslått regulert for næringsformål har et rikt dyreliv og flere gamle sæterveger som brukes til turformål og rekreasjon. Vi som har bosatt oss her har gjort dette med tanke på at det er stille og rolig, men med en slik etablering vil dette forsvinne. Vi ønsker ikke en rasering av skog og mark og mener derfor at ny industri bør ligge i nærheten av eksisterende industriområder.	Tas til orientering. Støy er ivaretatt i § 2.4 og § 5.2.6. I § 2.4 vises det til at støy fra virksomheter i næringsområdet skal tilfredsstille grenseverdier gitt i T-1442/2021. Hvis støyen overskrider definerte krav skal tiltak iverksettes. Støy fra batterifabrikkområdet vil rimeligvis kunne bli forsterket hvis kommunen fjerner all skogen. Det planlegges for tiden solkraftverk i Øystadmarka. Rådmannen er ikke kjent med eksakte planer for plassering av solcellepaneler, men er rimelig sikker på at det ikke er aktuelt å fjerne all skog mellom Tranholtvegen og Lauselva. Tas til orientering. Dette er kommentert flere steder i merknadsbehandlingen over, men gjentas for oversiktens skyld i hovedtrekk her. I V6 side 44 oppsummeres tema naturmangfold for alternativet valgt på denne måten: «Samlet sett vil konsekvensen for naturmangfold i alternativ 2 ligge på et sted mellom middels miljøskade og svært alvorlig miljøskade (--/--).» Dette tilsvarer høyeste rangering av miljøskade i konsekvensutredningen. Avbøtende tiltak har vært å redusere planforslaget fra 1088 da til 982 da, der SV hjørne av planområdet er fjernet langs Knottbekken, jf. plankart V1. Dette avbøtende tiltaket er innarbeidet i planen før den ble sendt på 1. gangs høring og offentlig ettersyn. Den viktigste sætervegen fra Lausgarda/Tranholtbygda til Sætervegen/Hasvalsætra er regulert som hensynssone bevaring av kulturmiljø H570 i vegetasjonsskjerm på plankartet jf. V1. Se for øvrig planbestemmelse § 3.3.1. Tas til orientering. Søndre Land mangler regulerte næringsarealer. Bakgrunn for valg av område til batterifabrikk var prosess med utgangspunkt i avsatt næringsareal i kommuneplanens arealdel 2016 – 2026. Dette området (mellom Ragn Sells og Hasvalsæterkrysset) var 0-alternativet i utredningene av batterifabrikk. Det ble utredet to alternativer der alternativ 1 var utvidelse av N1 med omkringliggende areal fra 321 da til 1214 da. Alternativ 1 bestod av kupert terreng og rådmannen ønsket derfor å utrede et tilgrensende areal alternativ 2 på 1088 da. Det var små forskjeller mellom alternativene, men arealet for områdereguleringsplanen ble anbefalt av
---	---	--

	Kommunen påstår at ny kraftlinje er klar til å bygges. Dette stemmer ikke i henhold til NVE sine sider der det er langt fra avklart hvor en slik linje eventuelt skal gå.	flere fag (alternativ 2). Arealet regulert har rektangulær form der den jevnt skrånende sørvendte lisiden fremstår som flatlendt ved befaring. Uttak av areal sørvest for Knottbekken er avbøtende tiltak av flere hensyn, bla. bevaring av bekk, myr og naturmangfold. Store bygninger i en batterifabrikk vil bli synlig fra Tranholtbygda, uansett alternativ. En tilbyder må nødvendigvis fremme ønske om hva som skal bygges, før kommunen tar stilling til dette. Foreliggende reguleringsbestemmelser V3 er etter rådmannens vurdering tilstrekkelig for å kunne bygge en batterifabrikk på tomte og for kommunen til å stille nødvendige krav til utforming/hensyn. Tas til orientering. Det er uklart om det henvises til formulering i plandokumenter eller noe som ble sagt i møtet i rådhuset 19.10.2022. Rådmannen presiserer likevel følgende: Det pågår planprosesser/utredninger av oppgradering/ny 132 kV linje Åbjøra – Gjøvik (melding er sendt fra Elvia AS til NVE). Utredningene vil avklare valg av alternativ, men linjen skal kobles til ny transformator i Vardal. Statnett har vedtatt å bygge ny Skyberg transformatorstasjon som skal erstatte eksisterende Vardal transformatorstasjon. Stasjonen er konsesjonssøkt i 2022 med planlagt ferdigstillelse i 2026. Stasjonen skal ligge i kryssningen mellom 300 kV ledningen Fåberg – Røykås (transmisjonsnettet) og 132 kV linjen mot Dokka (regionalnettet), jf. https://www.statnett.no/vare-prosjekter/region-ost/nettplan-stor-oslo/skyberg-transformatorstasjon/#om-prosjektet Statnett skal oppgradere de såkalte Vinstralinjene i transmisjonsnettet fra 300 kV til 420 kV. Statnett sendte melding til NVE i september 2022 for strekningen Lillehammer (Fåberg) – Gran, jf. https://www.statnett.no/vare-prosjekter/region-ost/nettplan-stor-oslo/faberg-ulven/#om-prosjektet Ny transformator på Skyberg, 7 km lenger vest for eksisterende transformatorstasjon i Vardal, medfører kort avstand til transmisjonsnettet fra Hasvalsætra. Kort avstand til transmisjons- og regionalnettet er en av flere komparative fortrinn for etablering av en batterifabrikk på Hasvalsætra. Avstanden til oppgradert transmisjonsnett blir trolig vesentlig kortere enn eksisterende Vinstralinjer jf. forslag til ny trase i figuren under
--	--	--

som hentet fra side 6 Statnett: Ny 420 kV forbindelse inkludert stasjoner mellom Lillehammer og Gran kommune. September 2022.

Søndre Land og Fluberg skogeierlag/Viken skog 21.11.2022	Viken skog er et skogeiersamvirke i Viken, Vestfold-Telemark og innlandet bestående av 9000 skogeiere. Søndre Land og Fluberg skogeierlag har 174 medlemmer, og representerer flertallet av skogeiere i kommunen. Innspillet hensyntar først og fremst tiltakets påvirkning for skogbruk som næring, samfunnsøkonomisk verdiskaping og klimapåvirkning. Interessene til de grunneierne som berøres direkte av tiltaket er ikke hensyntatt i dette innspillet. Viken skog mener det er viktig at reguleringsplanen grundig vurderer tiltakets påvirkning på produktiv skog og skogbrukets verdiskaping og produksjonsevne. Planbeskrivelsen ivaretar dette i meget liten grad.	Tas til orientering. Høringsuttalelsen er undertegnet av Viken skog. Det vises ikke til vedtak eller tilsvarende i Søndre Land og Fluberg skogeierlag som underbygger om, eller i hvilken grad. høringsuttalelsen representerer alle Vikens skog 174 medlemmer. Rådmannen er kjent med ulike syn på batterifabrikk på Hasvalsætra gjennom planprosessen. Av berørte grunneiere i de to alternativene som er utredet har om lag halvparten av berørte skogeiere vært positiv til omdisponering av skog til nødvendig areal for en batterifabrikk. Vesentlig ulempe med valgt alternativ 2 for utbygging av en batterifabrikk på Hasvalsætra er at grunneierne i hovedsak er negative til å avhende arealene frivillig (gjelder 2 av 3 grunneiere). Tas til orientering. Tas til etterretning. Ved varsel om oppstart av områderegeringsplanen ble forslag til planprogram med KU sendt på høring. Forslag til planprogram kapittel 5.3.5 definerer KU for naturressurser, jf. brev til Viken skog 23.04.2021. Her fremgår det blant annet at «Utredningen gjennomføres ved kunnskapsinnhenting og utarbeidelse av registreringskart for kategoriene som relevant for utredningsområdene, og deretter vurdering av verdi og påvirkning for hvert av alternativene. Skadereduserende tiltak beskrives» (se side 29). Rådmannen kan ikke se at Viken skog har hatt innvending til planprogram/KU. Planprogrammet er fastsatt av kommunestyret, KU er utredet av Rambøll, utredningen er godkjent etter høring og brukt som grunnlag for formannskapetets valg av alternativ 2 i møte 4. mai 2022, behandlingsnummer 65/22. Rådmannen kan ikke se at Viken skog tidligere har hatt innvending til utredningene gjennomført. I vedtak av valg av alternativ i mai er rådmannens vurdering av naturressurser (som blant annet omfatter skog) oppsummert som følger: «En utbygging med slik dimensjon vil ha stor negativ visuell effekt for både nær- og fjernvirkning i
---	--	--

	Planbeskrivelsen omtaler heller ikke nasjonale og regionale føringer på at avskoging og nedbygging av skog skal begrenses så mye som mulig. Viken skog viser til at 10000 da produktiv skog er omdisponert årlig mellom 1990 – 2020. Omdisponering av 1000 da på Hasvalsætra er mye i et nasjonalt perspektiv. Viken skog viser til at CO2 utslippet fra avskogingen vil måtte medregnes i det nasjonale utslippsregnskapet innenfor LULUCF området. Norge er bundet av kvoter	landskapsbildet. Det er begrensa antall naboer og få kulturverdier i planområdet. Det er få turstier og vurderes som lite benyttet som turområde. Naturmangfold og vannmiljø har middels til stor negativ konsekvens for begge alternativene. Tiltaket vil gripe inn i naturressurser, naturmiljø, vannmiljø og myr-/vassdrag. Det er rødlista arter i området, samt myr og bekkedrag som er viktig for flom, vannmiljø og vannhusholdning. Det vil være behov for å sette av arealer i reguleringsplanen for avbøtende tiltak for å redusere de negative konsekvensene for disse temaene. Dette er blant annet tiltak for å håndtere overvann og flommer.» Rådmannen vurderer videre at: «Konsekvensutredningen viser små forskjeller mellom alternativ 1 og 2. Rådmannen anbefaler likevel valg av alternativ 2, hovedsakelig fordi dette anbefales av flere fag i utredningen til Rambøll.» Skog er etter Rådmannens vurdering tilstrekkelig utredet under tema naturressurser. Opprinnelig avgrensning av alternativ 2 er redusert fra 1088 da til 982 da ved at Knottbekken utgår fra planforslaget. Dette er avbøtende tiltak iht. formannskapetets vedtak av alternativ 04.05.2022. Begrunnelsen for dette er sammensatt (bla. bevaring av bekk, myr og naturmangfold), men arealene består av skog. Reguleringsbestemmelsene for Hasvalsætra legger for øvrig opp til høy arealutnyttelse i NÆ på minimum 60 % og maksimum 75 % BYA. I tillegg kommer veger etc. Høy arealutnyttelse er et bevisst valg for å begrense nedbygging av arealer til et nødvendig minimum. Tas til orientering. Søndre Land har lenge praktisert en <u>svært</u> restriktiv jordvernpolitikk og rådmannen har gjennom hele planprosessen vært bevisst på at et næringsareal på Hasvalsætra <u>ikke skal</u> berøre dyrket mark. Det hadde selvsagt vært ønskelig å anlegge en batterifabrikk på impediment, men skogen i Søndre Land består generelt av flekkvise forekomster av impediment. Og ingen steder utgjør impediment så store arealer som 1000 da. Kjølskogene på Vest- og Øståsen har riktignok lavere bonitet enn ellers, men dette er arealer vi ønsker bevart skjermet mot utbygging av andre grunner. En batterifabrikk må for øvrig ha tilknytning til strøm, vann og samferdsel og kan ikke ligge hvor som helst. Skogen i planområdet er i stor grad klassifisert som middels bonitet (818 da), men har også områder med
--	---	--

	som fastsettes gjennom avtaler med EU, og her er det ambisiøse planer for kutt i utslippskvotene med virkning fra 2030 og 2050. Utslipp fra avskoging av Hasvalsætra, Raufoss Industripark vest, vil dermed få direkte konsekvenser for de andre områdene som inngår i LULUCF området, herunder mulige begrensninger på årlig hogstkvantum. Dette er ikke omtalt i områderegeringsplanen.	høg bonitet (277 da), jf. V6 Konsekvensutredning side 72. Til tross for omdisponering av skog karakterisert som «noe miljøskade for delområdet» i konsekvensutredningen, jf. V6 side 73 er, Hasvalsætra etter Rådmannens vurdering en svært godt egnet tomt for en batterifabrikk. Norge er i dialog med EU om felles oppfyllelse av klimaforpliktelsene for 2030. LULUCF er en av tre pilarer i arbeidet med reduksjon av klimagasser med minst 40 prosent fra 1990 – 2030. LULUCF er regelverk om bokføring av utslipp og opptak av klimagasser i skog og annen arealbruk. Norge vil i forhandlingene med EU arbeide for at Norge får en kompensasjon som reflekterer at Norge er et viktig skogland og at handlingsrommet i regelverket utnyttes fullt ut. Rådmannen presiserer at det forhandles om avtalen og at det ikke er grunnlag for spekulasjon om hvilken mulig virkning en batterifabrikk på Hasvalsætra eventuelt ville kunne ha for disse forhandlingene. Utbygging av næringsarealer i Norge må for øvrig sees i en større sammenheng. Iflg. artikkel på NIBIO's hjemmeside avskoges ca 58 km² per år. Utbygging utgjør 68 % av avskogingsarealet, derav 18 % til beite, 13 % til nydyrking. Traktor- og skogsbilveger er de største enkeltkategoriene blant veikategorier med til sammen 13 % av avskogingsarealet. Rådmannen er noe overrasket over at jord- og skogbruk står for så mye som 44 % av avskogingen ifbm. utbygging. NIBIO fastslår for øvrig at «...naturlig skogutvidelse og påskoging gjør imidlertid at Norges totale skogareal, i samme periode, har vært relativt konstant, eller økt litt.», jf. https://www.nibio.no/nyheter/har-vi-avskoging-i-norge En batterifabrikk på Hasvalsætra inngår som en del av det grønne skiftet der forutsetningen er bruk av norsk energimiks. Konsekvensutredningen V6 side 103 viser at de totale årlige klimagassutslippene fra en batterifabrikk på Hasvalsætra er om lag halvparten av tilsvarende med en europeisk energimiks. Regnestykket omfatter arealbruksendringer, transport i drift og energibruk i drift. Arealbruksendringer og transport i drift er om lag det samme i Norge som i Europa. I korte trekk betyr dette at beliggenhet av batterifabrikk på Hasvalsætra, Nord-Tyskland eller Midt-England har svært liten betydning for det globale klimaet. Derimot er norsk klimamiks avgjørende for at CO₂-
--	--	--

		avtrykket til batterier som produseres på Hasvalsætra bare blir halvparten av hva en kan klare å få til i Europa.
--	--	---